

הקב"ה מייחד שמו על יצחק בחייו – ז"ר ב' יוסף עבד יומא טבא לרבנן"

וצריך להבין בסיפור זה:

ספר התניא - אגרת החשובה - פרק ה

וזהו ענין הכרת. שנכרת ונפסק חבל ההמשכה משם הוי ב"ה שנמשכה מה"א תתאה כנ"ל. וכמ"ש בפי אמור ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'. מלפני דייקא. ובשאר עבירות שאין בהן כרת עכ"פ הן פוגמין הנפש כנודע. ופגם הוא מלשון פגימת הסכין הוא עד"מ מחבל עב שזור מתר"יג חבלים דקים ככה חבל ההמשכה הנ"ל כלול מתר"יג מצות וכשעובר ח"ו על אחת מהנה נפסק חבל הדק וכו'.

אך גם בחייב כרת ומיתה נשאר עדיין בו הרשימו מנפשו האלקי ועי"ז יכול לחיות עד נ' או ס' שנה ולא יותר (ומ"ש בשם האר"י"ל שנכנסה בו בחי' המקיף וכו' אינו ענין לחיי גשמיות הגוף ומיירי עד נ' שנה או בזמן הזה כדלקמן):

וכל זה בזמן הבית – ואילו בזמן הגלות?

נשאלת השאלה בספר התניא - אגרת התשובה - פרק ד והרי נמצאו בכל דור כמה וכמה חייבי כריתות ומיתות והאריכו ימיהם (ושניהם) [ושנותיהם] בעלימים? ...

והתשובה של אזמורה"ד:

אמנם זהו בזמן שהיו ישראל במדרגה עליונה כשהיתה השכינה שורה בישראל בבהמ"ק. ואז לא היו מקבלים חיות לגופם רק ע"י נפש האלקי לבדה מבחי' פנימי' השפע שמשפיע א"ס ב"ה ע"י שם הוי"ו ב"ה כנ"ל.

אך לאחר שירדו ממדרגתם וגרמו במעשיהם ... שנתלבשה השפעתה ב"ס דנוגה המשפיעות שפע וחיות ע"י המזלות ... ואזי יכול גם החוטא ופושעי ישראל לקבל חיות לגופם ונפשם הבהמיות כמו שאר בע"ח ממש כמ"ש נמשל כבהמות נדמו. ואדרבה ביתר שאת ויתר עז עפ"י המבואר מזוה"ק פי פקודי שכל שפע וחיות הנשפעת לאדם התחתון בשעה ורגע שעושה הרע בעיני ה' במעשה או בדיבור או בהרהורי עבירה וכו' הכל נשפע לו מהיכלות הסט"א המבוארים שם בזוה"ק....

ספר בראשית פרק כח

והנה ידוד נצב עליו ויאמר אני ידוד אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתגננה ולזרעך:

רש"י על בראשית פרק כח פסוק יג

והלהי ינחם – אע"פ שלא מנינו במקרא שייחד הקב"ה שמו על הליקים בחייהם לכתוב אלהי פלוני משום שנאמר (איוב טו) הן בקדושו לא יאמין – מכאן ייחד שמו על יצחק לפי שכהו ענינו וכלוא בבית והרי הוא כמת ויצר הרע פסק ממנו (תנחומא):

תלמוד בבלי מסכת נדרים דף טו/ב

ותניא ארבעה חשובין כמת עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים עני דכתיב כי מתו כל האנשים מצורע דכתיב אל נא תהי כמת וסומא דכתיב במחשכים הושיבני כמתי עולם ומי שאין לו בנים דכתיב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי.

אם האמנם סומא אין לו תאוה? ואיננו מסוגל לחטוא? ...

תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כח/א

רב יוסף כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן אמר נפקי לי מכרת אמר ליה אביי נהי דנפק ליה מר מכרת דשני מכרת דיומי מי נפיק מר אמר ליה נקוט לך מיהא פלגא בידך...

רש"י מועד קטן דף כח/א

כרת דיומי – שמה ימות מיתה חטופה: פלגא – למכרת דשני מיהא פלטי לי:

- מדוע עשה סעודה זו רק "לרבנן" ולא לכל ידידיו?
- מאחר ועדיין יש חשש מ"כרת דיומי" – מאי נפק"מ אם ימות מכרת "דשני" או "דיומי"? ומה מקום להגוג? ...

אם סבר רב יוסף שכרת ד"שני" וד"יומי" הם שני עניינים שונים, היה לו לענות לאב"י: "נקוט מיהא חדא בידך" [ולא "פלגא"]?

סיפור זה מעורר שאלות נוספות:

מדוע לא נפסק בשולחן ערוך שמי שהגיע לגיל 60 עליו לעשות סעודת-מצוה? – כמו שמוזכר לגבי סיום מסכתא:

שו"ע יורה דעה סימן רמו

כל המבטל את התורה מעושר סופו לזבלה מעוני וכל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר: הגה: כשמקיים מסכתא מלוה לשמוח ולעשות סעודה ונקראת סעודת מלוה...

רב יוסף היה דור שלישי לאמוראים – מדוע לא מצינו בכל הדורות של תנאים ואמוראים שקדמוהו שעשו סעודה בהגיעם לשישים?!

הביאור בכל זה:

הטעם לכך שחייבי כריתות ומיתה בידי שמים היו מתים בפועל קודם המישים/ששים [כמסובב ישיר חמאם] – מברא אדמו"ר הזקן באגרת התשובה שלו:

א"כ מובן עתה, מדוע אין כל אדם צריך לעשות סעודה ביום הולדתו הששים... מפני שאין מזה ראייה שאינו "חייב כרת"... כי יתכן שחיות-גופו נמשכת מ"היכלות הסמרא אחרא"...

ובזה יובן
מדוע שאר תנאים ואמוראים שקדמוהו
לא חגגו בגיל ששים
כי ברוב ענוותנותם [איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי]
נסתפקו בעצמם
שמא חיותם היא דרך היכלות קליפת נוגה
ולכן אין ה'כרת' [דהנשמה] פועל הפסק חייהם [הגופניים]

ומה שרב יוסף כן חגג זאת
מפני שהיתה לו הוכחה חזקה
שחיי הגשמיים – הם אך ורק מצד הקדושה!
כדלקמן:

תלמוד בבלי מסכת הוריות דף יד/א
אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד
אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר הרים עדיף. רב יוסף סיני רבה
עוקר הרים שלחו לתמן איזה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף
דאמר מר הכל צריכין למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב
יוסף עליה. מלך רבה עשרין ותרתי שנין והדר מלך רב יוסף

וכל שני דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתה לא
חליף.

עשרים ושתיים שנה בלי ביקור ב"קופת חולים" – זהו ענין על
טבעי, וסימן שחיי הגשמיים מצד הקדושה!

אלא שעדיין קשה:
גם אם מוכח שעד עתה לא נתחייב כרת, מ"מ הבחירה לא נימלה
ממנו, ועדיין עלול הוא לחטוא חטא של כרת ויתחייב כרת ד"ומי"
[שהרי "אל תאמין בעצמך עד יום מותך"]- א"כ עדיין אין כלל
מקום לחגוג?..

חודשי הרמב"ן על מסכת קידושין דף לא/א
...ורב יוסף פקח ונסתמא הוא כדאמרינן באגדה משום ללא
מני קאי בפשיה ללא לאיסתכולי בר מד' אמות דיליה...

ובוודאי אין הכוונה, שחבל כמו ידיו את עיניו, שהרי אסור
לאדם לחבול בעצמו, כי אם הכוונה, שבכח רצונו שלא
להכשל בראיות אסורות – פעל "סילוק כח הראיה"!

וכשביטל את ה"עין רואה" נתבטלה הסיבה ל"הלב חומד" –
והרי מובטח הוא שלא יבוא לידי חטא [מה גם לחטא חמוד
ד"כרת"ו! - ולכן לא חשע ר"י מ"כרת דיומי" לאחר ששים.

אלא שמ"מ ענה לאביי:
"נקוט מיהא פלגא בידך"

כי מצד גודל ענוותנותו
לא היתה לו
"וודאות-מוחלטת"
שלא ייכשל עוד לעולם בכרת

ברם
מאחר והוכח מעל לכל ספק
שיצא מ"כרת דשני"

וגם הוכחה
יכולתו הנפלאה "לסמא כח הראיה" שלו

[שלא יהא הלב חומד]
הרי בידו הבטחון והתקווה
ה"חצי-וודאית"

שיציר-הרע במל אצלו
ולא ייכשל עוד בחטאים-חמורים
[שני-פרטים שלא מצינו אצל תנאים ואמוראים אחרים]

ויש כאן "סיבה למסיבה"

ועפ"ז יובן
מדוע עשה יומא טובא רק "לרבנן" ולא לכולא עלמא:

כדי שלא ישלו עצמם
כל באי "מושכ-הזקנים" שאריכות ימיהם מעבר לששים
מהווה הוכחה ש"נפקי מכרת"... ויעשו סעודה לבטלה...

ויחשבו עצמם "מבוטחים" מפני יצרם

ואע"פ
שאפשר להסביר להם לעמי הארצות
שהדברים אמורים רק באדם כרב יוסף ולא בכל אדם

מ"מ
עלולים הם לקלוט רק מה שנחו להם
ולא יקלטו את ההסתיונות שתוסבר להם

עין יעקב על מסכת מנחות אות (כב)
(כב) שם אמר רבי אמי, מדבריו של רבי יוסי למדנו, אפלו לא שנה
אדם אלא פרק אחר ופירק אחר ופירק אחר ופירק אחר ופירק אחר (יהושע
א) "לא ימוש ספר התורה הזה מפיר". אמר רבי יוחנן משום רבי
שמעון בן יהוידק (יוחאי), אפלו לא קרא אדם אלא קריאת שמע
ערבית ושחרית, קים מצות "לא ימוש", ודבר זה אסור לאומרו
בפני עם הארץ.

[אע"פ שאפשר להסביר להם שאין הכוונה שאין צריך
ללמוד יותר מק"ש שחרית וערבית...]

ומעתה יובן כיצד ייחד הקב"ה שמו על יצחק בחייו
"הואיל ונתייסם בעיניו ויצר-הרע פסק ממנו"

ספר בראשית פרק כז
ויהי כי זקן יצחק ותבכהו עיניו מראת ויקרא את עשו בנו
הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני:

פירש"י: ותכהו – בעשן של אלו (שהיו מעשנות
ומקטירות לע"ז)

ונשאלת השאלה: כיצד לא כהו עיניהן של נשי-עשוי
המקטירות בעצמן?

אלא ודאי לא היה זה 'כיהוי-עיניים טבעי' – אלא
שיצחק בצדקותו פעל בעצמו 'סילוק כח הראיה' כדי
שלא יראה "עשן עבודה זרה"! -- [וישא עיניו וירא והנה
גמלים באים...]

וכמסופר על רבי נחום מטשערנוביל שבטעות הגישו
לפניו חלב עכו"ם והוא הביט בכוס ושאל היכן החלב
? כי לא ראה כלל אותו...

והסביר זאת על פי המשנה:
"חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו" - שחלב עכו"ם
אין הישראל מסוגל לראותו כלל, כי מה שלא צריך
לראות – לא רואים!..

ומאחר שיצחק אבינו הצליח "לסמא" עצמו מראות
ברע, סימן הוא שהרי הוא "מואס ברע בתכלית" עד
ש"יצר הרע פסק ממנו", אי לכך יכול הקב"ה לייחד
שמו עליו בחייו מפני שמובטח הוא שלא יחטא עוד
לעולם.